

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízdila a soudců JUDr. Kateřiny Šimáčkové a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobkyně: **I. R.,** zastoupena JUDr. Petrem Procházkou, advokátem, se sídlem náměstí Svobody 12, Brno, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení,** se sídlem Křížová 25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 15. 7. 2011, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 29. 2. 2012, č. j. 41 Ad 57/2011 - 37,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovaná **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Dosavadní průběh řízení

[1] Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) brojí kasační stížností proti shora uvedenému rozsudku Krajského soudu v Brně (dále jen „krajský soud“), kterým byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí žalované ze dne 15. 7. 2011, č. j. X, o námitkách. Tímto rozhodnutím žalované byly zamítnuty námitky stěžovatelky proti rozhodnutí žalované ze dne 11. 5. 2011, kterým stěžovatelce nebyl přiznán invalidní důchod.

[2] K námitkám stěžovatelky nechal krajský soud pro účely soudního řízení znovu posoudit zdravotní stav stěžovatelky posudkem Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí v Brně (dále jen „PK MPSV Brno“). PK MPSV Brno v posudkovém závěru určila jako rozhodující příčinu stěžovatelčina dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu omezení funkce pravé dolní končetiny. Procentní míru poklesu pracovní schopnosti stěžovatelky určila PK MPSV Brno podle kapitoly XV, odd. B, položka 9 b) přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb. ve výši 30 %, přičemž možné rozpětí bylo 15 - 30 %.

[3] Krajský soud konstatoval, že přes nesouhlas stěžovatelky se závěry posudku PK MPSV Brno a s pracovní rekomandací toho posudku, ze které vyplývá, že stěžovatelka je schopna vykonávat práci účetní, má soud za to, že žaloba stěžovatelky není důvodná, neboť skutkový stav byl náležitě zjištěn a zhodnocen v souladu s platnou právní úpravou. Posudek PK MPSV Brno se vypořádává náležitě se všemi lékařskými zprávami, přičemž ani stěžovatelka nenamítala opak. Krajský soud měl též za to, že zdravotní stav stěžovatelky byl objektivně zhodnocen a srozumitelným způsobem pro stěžovatelku i soud vysvětlen. Posudek PK MPSV Brno se jeví jako přesvědčivý, neboť se se všemi podstatnými skutečnostmi ohledně zdravotního stavu stěžovatelky vypořádal, přihlédl ke všem stěžovatelčiným zdravotním problémům a zhodnotil je.

[4] Krajský soud se rovněž ztotožnil s pracovní rekomandací v posudku PK MPSV Brno uvedenou, stěžovatelka je podle něj schopna v budoucnu s ohledem na svůj zdravotní stav, své vzdělání a své zkušenosti nadále vykonávat práci v administrativě, a to konkrétně práci účetní. Tato práce není vykonávána po celou dobu v jedné strnulé poloze a soud se ztotožnil s tím, že je během pracovního dne možnost polohu měnit.

II. Kasační stížnost

[5] Proti tomuto rozsudku krajského soudu brojí stěžovatelka kasační stížností ze dne 5. 4. 2012.

[6] Stěžovatelka v kasační stížnosti uvádí, že ji podává z důvodu podle ust. § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), tedy pro nezákonnost rozhodnutí soudu spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení, konkrétně v chybném hodnocení pracovní schopnosti stěžovatelky, resp. podmínek pro uznání částečné invalidity. Dále stěžovatelka uvádí stížnostní důvod podle ust. § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., konkrétně nepřezkoumatelnost spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popř. v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, a to „zejména nezohlednění všech stěžovatelkou tvrzených skutečností, neúplném provedení důkazů a nedostatečném odůvodnění závěrů žalovaného“.

[7] Stěžovatelka namítá, že závěr posudku PK MPSV Brno ze dne 19. 1. 2012, na základě kterého byl vydán napadený rozsudek, je v rozporu se skutečnostmi v posudku zjištěnými a rovněž závěr soudu v napadeném rozsudku ohledně schopnosti stěžovatelky vykonávat soustavnou výdělečnou činnost jako účetní se jeví jako nedůvodný. Jediným východiskem pro uvedený závěr je konstatování v posudku, že stěžovatelka má možnost

během dne měnit polohu. Tato skutečnost však platí pro všechna zaměstnání vykonávaná v souladu se zákonem s ohledem na přestávku v práci. Bez dalšího není možné uzavřít, že práce v administrativě, konkrétně práce účetní, je pro stěžovatelku vhodná. Tento závěr je příkrém rozporu s ostatními závěry posudku, podle nichž je nevhodná práce ve strnulých a vynucených nepříznivých polohách. Přitom pro řádný výkon svého povolání jako účetní je stěžovatelka nucena sedět na židli či v křesle v nezměněné poloze, v současné době je při této práci třeba trávit většinu času zadáváním a zpracováváním údajů v počítači. Taková práce se jeví obecně jako značně nepříznivá pro pohybový aparát, zejména klouby a páteř, a může sama o sobě onemocnění pohybového aparátu vyvolávat, příp. zhoršovat.

[8] Stěžovatelka dále namítá, že posudek hodnotí její zdravotní postižení pouze z pohledu „tabulek“ bez přihlédnutí k subjektivnímu stavu stěžovatelky.

[9] Posudek PK MPSV Brno rovněž nezohledňuje veškeré stěžovatelkou tvrzené skutečnosti, zejména zvýšenou hodnotu „FW“, která je s nezanedbatelnou pravděpodobností zapříčiněna zánětlivým onemocněním kloubů. Toto onemocnění nebylo v posudku vůbec zohledněno, je bezdůvodně tvrzen opak a stěžovatelka ani nebyla pro takovou možnost vyšetřena odborným lékařem či k takovému vyšetření vyzvána. Přitom subjektivní hodnocení stavu stěžovatelky nasvědčovalo takovému onemocnění kloubů.

[10] Stěžovatelce není zřejmé, jak PK MPSV Brno dospěla k závěru, že pohyb končetin je volný. Stěžovatelka má každé ráno oteklé ruce, bolavé palce a trvá vždy asi hodinu, než se ruce a nohy rozhýbají. Pro stěžovatelku by bylo neúnosné se vůbec do zaměstnání dopravit, čímž se soud ani PK MPSV Brno nezabývaly přesto, že to bylo stěžovatelkou tvrzeno.

[11] Závěrem stěžovatelka navrhuje, aby Nejvyšší správní soud vydal rozsudek, kterým zruší kasační stížností napadené rozhodnutí krajského soudu a přizná stěžovatelce náhradu nákladů řízení.

[12] Stěžovatelka doplnila svou kasační stížnost podáním datovaným dnem 4. 5. 2012, ve kterém jako důkaz nesprávnosti a nepřezkoumatelnosti posudku PK MPSV Brno ze dne 19. 1. 2012 předkládá Nejvyššímu správnímu soudu lékařskou zprávu z revmatologického vyšetření ze dne 27. 4. 2012. Toto vyšetření mělo být podle názoru stěžovatelky provedeno „k úplnému a správnému“ zjištění zdravotního stavu stěžovatelky „již dříve“. Uvedená lékařská zpráva hodnotí zdravotní stav stěžovatelky odlišně od posudku PK MPSV Brno a diagnostikuje revmatickou artritidu NS, chronický cervicobrachiální syndrom, spondylozu a scoliozu páteře. Uvedené poruchy musely být u stěžovatelky přítomny již v době vyšetření PK MPSV Brno, neboť odpovídají subjektivním příznakům popsaným v posudku PK MPSV Brno.

[13] Podáním ze dne 31. 5. 2012 následně navrhla stěžovatelka doplnění dokazování tak, aby Nejvyšší správní soud provedl k lékařské zprávě předložené stěžovatelkou doplněním kasační stížnosti dokazování znaleckým posudkem z oboru revmatologie. Stěžovatelka navrhuje, aby Nejvyšší správní soud pověřil vypracováním toho znaleckého posudku znalecký ústav Fakultní nemocnice Bohunice nebo Fakultní nemocnice U Svaté Anny.

[14] Žalovaná se ke kasační stížnosti ani jejímu doplnění přes výzvu Nejvyššího správního soudu nevyjádřila.

III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[15] Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), a je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatelka byla účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí vzešlo (§ 102 s. ř. s.). Stěžovatelka je též zastoupena advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[16] Stěžovatelka v kasační stížnosti uvádí stížnostní důvody podle § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. Prakticky celá kasační stížnost však brojí proti posouzení zdravotního stavu PK MPSV Brno v posudku vypracovaném pro krajský soud dne 19. 1. 2012. Nejvyšší správní soud tedy předně konstatuje, že stěžovatelkou tvrzené důvody kasační stížnosti jsou podle svého obsahu podřaditelné pod důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Neúplné a nepřesvědčivé posouzení zdravotního stavu se v řízení o dávkách důchodového pojištění podmíněných dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem považuje podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 9. 2003, č. j. 4 Ads 13/2003 - 54, publikovaný pod číslem 511/2005 Sbírky rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, dostupný na www.nssoud.cz) za jinou vadu řízení ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

[17] Nejvyšší správní soud dále uvádí, že při posouzení stěžovatelčiny kasační stížnosti nemohl přihlížet ke stěžovatelkou předložené lékařské zprávě ze dne 27. 4. 2012, neboť podle ust. § 109 odst. 5 s. ř. s. Nejvyšší správní soud při rozhodování o kasační stížnosti nepřihlíží ke skutečnostem, které stěžovatel uplatnil poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí. V rozsudku ze dne 22. 9. 2004, č. j. 1 Azs 34/2004 - 49, Nejvyšší správní soud konstatoval, že *ustanovení § 109 odst. 4 s. ř. s. brání tomu, aby se poté, co bylo vydáno přezkoumávané rozhodnutí, uplatňovaly skutkové novoty. K takto uplatněným novým skutečnostem kasační soud při svém rozhodování nepřihlíží.* V projednávané věci stěžovatelka předložila Nejvyššímu správnímu soudu lékařskou zprávu ze dne 27. 4. 2012, která byla zjevně vydána jak po datu vydání napadeného správního rozhodnutí žalované (15. 7. 2011) tak i po datu vydání rozhodnutí krajského soudu (29. 2. 2012). Jelikož ze zákona Nejvyšší správní soud nemohl k uvedené lékařské zprávě přihlížet, neprováděl také žádné stěžovatelkou navrhované důkazy k této lékařské zprávě.

[18] Nejvyšší správní soud také podotýká, že stěžovatelka neuplatnila v řízení před krajským soudem návrh na doplnění dokazování znaleckým posudkem z oboru revmatologie, což vyplývá z protokolu o jednání ze dne 29. 2. 2012, kde zástupce stěžovatelky uvedl, že provedení dalších důkazů nenavrhuje. Návrh na provedení důkazu znaleckým posudkem z oboru revmatologie uplatnila stěžovatelka teprve v řízení o kasační stížnosti. Proto navíc ani nešlo o řádně uplatněnou námitku, neboť podle § 104 odst. 4 s. ř. s. není kasační stížnost přípustná, pokud se opírá jen o důvody, které stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáváno, ač tak učinit mohl. Nejvyšší správní soud v této otázce odkazuje na svou předcházející judikaturu, zejména na

rozsudek č. j. 7 Ads 5/2003 - 78 ze dne 15. 10. 2003, ze kterého se podává: *Je-li jediným důvodem kasační stížnosti proti rozhodnutí krajského soudu, jímž přezkoumal rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení o přiznání důchodu jako dávky podmíněné zdravotním stavem, tvrzení, že stěžovatelův zdravotní stav je třeba přezkoumat znalcem, přičemž stěžovatelův zdravotní stav byl posouzen posudkovou komisí MPSV a stěžovatel nenavrhoval v řízení před krajským soudem provedení důkazu znaleckým posudkem, je třeba kasační stížnost odmítnout jako nepřípustnou podle § 104 odst. 2, § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s.* V projednávané věci není uvedená námitka jediným důvodem kasační stížnosti, proto Nejvyšší správní soud kasační stížnost neodmítl jako nepřípustnou. Přesto by se však Nejvyšší správní soud nemohl uvedenou námitkou stěžovatelky zabývat, neboť ji neuplatnila již v řízení před krajským soudem.

[19] Správní rozhodnutí o nároku na invalidní důchod je závislé především na odborném lékařském posouzení. Při přezkumu takového rozhodnutí neposuzuje soud věcnou správnost posudku, neboť k tomu nemá potřebné odborné znalosti. Zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění posuzuje podle § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení Ministerstvo práce a sociálních věcí, které za tím účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise. Posudek uvedené posudkové komise soud hodnotí jako každý jiný důkaz podle zásad upravených v § 77 odst. 2 s. ř. s., avšak s ohledem na mimořádný význam v tomto řízení bývá tento posudek důkazem rozhodujícím v případech, kdy z hlediska své celistvosti a přesvědčivosti nevzbuzuje žádných pochyb, a nejsou-li tu ani žádné jiné skutečnosti nebo důkazy, kterými by správnost posudku mohla být zpochybněna.

[20] Požadavek úplnosti a přesvědčivosti kladený na tyto posudky spočívá pak v tom, aby se komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaný namítá, a aby své posudkové závěry náležitě odůvodnila. Z posudku musí být zřejmé, že zdravotní stav posuzovaného byl komplexně posouzen na základě úplné zdravotnické dokumentace i s přihlédnutím ke všem jím tvrzeným obtížím, aby nevznikly pochybnosti o úplnosti a správnosti klinické diagnózy. V posudku musí být dále uvedeno, zda zjištěný zdravotní stav zakládá dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav a pokud ano, které zdravotní postižení bylo vzato za jeho rozhodující příčinu. Procentní míru poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti komise hodnotí podle charakteru zdravotního postižení na základě přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., přičemž zdravotní postižení podřadí podle jeho druhu a intenzity pod příslušnou kapitolu, oddíl a položku této přílohy a současně odůvodní stanovenou míru poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti v rámci zde stanoveného rozpětí. Dále uváží i rozsah a závažnost dalších zdravotních postižení posuzovaného z hlediska možného zvýšení či snížení základního bodového hodnocení.

[21] Jak Nejvyšší správní soud již dříve vícekrát judikoval, s posudkem PK MPSV nakládá soud jako s důkazem stěžejním za předpokladu, že tento posudek splňuje požadavky přesvědčivosti, úplnosti a objektivity (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 6. 2003, č. j. 2 Ads 9/2003 - 50).

[22] Posudková komise musí při zjišťování zdravotního stavu vycházet z objektivních odborných lékařských nálezů, nemůže se řídit domněnkami či subjektivními pocity stěžovatele. (Srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 11. 2009, č. j. 4 Ads 81/2009 - 46, dostupný na www.nssoud.cz, ze kterého vyplývá, že *při určování poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti se vychází ze zdravotního stavu doloženého výsledky funkčních vyšetření, nikoliv ze subjektivních pocitů a stesků žalobce.*) Proto nelze přisvědčit námitce stěžovatelky, že PK MPSV Brno nesprávně vycházela „pouze z tabulek", aniž by věnovala pozornost subjektivnímu stavu stěžovatelky. Ze stejných důvodů také nelze přisvědčit námitce stěžovatelky, že (podle jejího subjektivního pocitu) není pohyb končetin volný a pro stěžovatelku je vůbec neúnosné se do zaměstnání dopravit, k čemuž PK MPSV nepřihlédla.

[23] Nejvyšší správní soud také nad rámce nezbytného zdůrazňuje, že při zkoumání zdravotního stavu v řízení před soudem se uplatní ust. § 75 odst. 1 s. ř. s., podle kterého *při přezkoumání rozhodnutí vychází soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu.* Zde Nejvyšší správní soud poukazuje rovněž na svoji předcházející judikaturu, zejména na rozsudek ze dne 30. 1. 2004, č. j. 5 Ads 34/2003 - 82, publikovaný pod č. 526/2005 Sb. NSS, ze kterého vyplývá, že *za účelem zjištění skutkového stavu, který tu byl v době rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení o zamítnutí žádosti o plný invalidní důchod (§ 75 odst. 1 s. ř. s.), může soud uložit posudkové komisi Ministerstva práce a sociálních věcí, aby – na podkladě lékařských zpráv o zdravotním stavu pocházejících převážně z období přiměřeně předcházejícího dni rozhodnutí správního orgánu – vypracovala posudek o zdravotním stavu a schopnosti soustavné výdělečné činnosti ke dni vydání rozhodnutí správního orgánu.* PK MPSV Brno tedy správně vycházela při posuzování zdravotního stavu stěžovatelky z lékařských zpráv, které dokumentovaly její zdravotní stav ke dni vydání napadeného rozhodnutí žalované (tj. 15. 7. 2011). Pokud došlo u stěžovatelky v průběhu doby ke změně zdravotního stavu, resp. jeho zhoršení může stěžovatelka podat novou žádost o invalidní důchod a dosáhnout tak nového komplexního posouzení zdravotního stavu ve správním řízení.

[24] Posudek PK MNPSV Brno podle názoru Nejvyššího správního soudu zohledňuje i zvýšenou hladinu „FW" u stěžovatelky. V posudku PK MPSV Brno se uvádí (str. 8): *Konstatováno bylo přetrvávání zvýšené hodnoty sedimentace erytrocytů (FW). Toto zvýšení přetrvávalo již nejméně dva roky v hodnotách lehkého až středního zvýšení. Nálezy doloženými k dnešnímu jednání je dokumentováno přetrvávání chronické streptokokové infekce horních dýchacích cest, což může být příčina přetrvávající zvýšené sedimentace erytrocytů a občanských subfebrilií. Zvažuje se tedy odstranění mandlí. Zvýšená hodnota FW, jako jednoho pomocného vyšetření, nezpůsobuje žádnou funkční poruchu a pokles pracovní schopnosti.* Je tedy zjevné, že PK MPSV Brno se zabývala zvýšenou hladinou FW u stěžovatelky a jejím významem pro hodnocení poklesu pracovní schopnosti stěžovatelky. PK MPSV určila i pravděpodobnou příčinu tohoto jevu, když vycházela z předložených lékařských zpráv o stavu stěžovatelky, přičemž např. ze zprávy MUDr. M. ze dne 5. 12. 2011 vyplývá podezření na streptokokovou infekci horních cest dýchacích (srov. poznámku *v. s. chron. streptokok infekt HCD* uvedenou v resumé tohoto nálezu na straně 5 posudku PK MPSV). Nejvyšší správní soud tedy nespatřuje v uvedeném postupu PK MPSV Brno pochybení.

[25] Nejvyšší správní soud také nespatřuje rozpor v posudku PK MPSV v tom, že posudek uvádí, že je pro stěžovatelku nevhodná práce ve strnulých a vynucených nepříznivých polohách a zároveň konstatuje, že pro stěžovatelku je vhodná práce účetní, která se podle názoru stěžovatelky realizuje právě v nezměněné poloze vsedě a je tak pro stěžovatelku nepříznivá. PK MSPV Brno ve svém posudku uvedla, že vhodná je pro stěžovatelku lehká fyzická práce s možnostmi změn pracovní polohy a že stěžovatelka byla schopna vykonávat práce s využitím dosažené kvalifikace a získané praxe v administrativní činnosti, včetně práce účetní. Práci účetní hodnotila PK MPSV Brno jako práci fyzicky lehkou, bez nutnosti dlouhodobě zaujímat strnulé a vynucené nepříznivé pracovní polohy s možností změn pracovní polohy. Nejde o práci, která vyžaduje nepřetržité strnulé sezení v nezměněné poloze. Nejvyšší správní soud tedy stěžovatelkou namítaný rozpor v posudku PK MPSV Brno neshledal.

[26] Ze shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl podle § 110 odst. 1 s. ř. s.

IV. Náklady řízení

[27] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle ust. § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s ust. § 120 s. ř. s. Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, proto jí právo na náhradu nákladů řízení nenáleží. Žalovaná nemá právo na náhradu nákladů řízení ze zákona (srov. ust. § 60 odst. 2 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 4. července 2012

JUDr. Bohuslav Hnízdil
předseda senátu